

Maapõue strateegia avakoosoleku protokoll

Toimumise aeg: 10.06.2015, kl 13.00 – 16.30

Toimumise koht: Keskkonnaministeerium, Narva mnt 7a, Tallinn

Osalesid:

Keskkonnaministeerium: Marko Pomerants, Ado Lõhmus, Maris Saarsalu, Rein Raudsep, Tiit Kaasik, Kätlin Mandel

Rahandusministeerium: Rando Härginen

Majandus-ja Kommunikatsiooniministeerium: Ando Leppiman

Riigikantselei: Eili Lepik

Maa-amet: Reet Roosalu

Osaühing Eesti Geoloogiakeskus: Margus Raha

Eesti Geoloogia Selts: Tarmo All

Tallinna Tehnikaülikool: Enno Reinsalu, Atko Heinsalu

Tartu Ülikool: Erik Puura

Eesti Maaülikool: Kalev Sepp

Eesti Mäetööstuse Ettevõtete Liit: Rein Voog

Siseministeerium: Tiit Oidjärv

Juhatas: Marko Pomerants

Protokollis: Tiit Kaasik

Päevakord

1. Avasõnad – Marko Pomerants
2. Strateegilised arengudokumendid, nende vastuvõtmine ja elluviimine (ettekanne – Eili Lepik, arutelu)
3. Maapõue valdkonna strateegilise arengudokumendi eesmärk, ulatus (arutelu)
4. Maapõue ressursside haldaja, riigi funktsioonid maapõue valdkonnas ja nende täitmiseks vajalikud institutsioonid, geoloogilise informatsiooni säilitamine
- jt olulised küsimused (arutelu)
5. Ajakava
6. Kaasamine
7. Edasine töökorraldus (kokkuleppimine)

Alljärgnevalt ülevaade avakoosolekust käsitletud teemade kaupa

1. **Marko Pomerants:** avasõnad.

2. Maapõue valdkonna strateegilise arengudokumendi eesmärk, ulatus.

Eili Lepik esines ettekandega „Nõuded strateegilistele arengudokumentidele“. (Ettekanne on lisatud protokollile.) Toimus arutelu küsimuses, kas maapõue strateegia peaks olema arengukava või poliitika põhialused.

Töörühmas leiti ülekaalukalt, et maapõue strateegia peab olema piisavalt üldine ja andma valdkonna arengusuunad, mitte lahendama erinevaid üksikküsimusi. Sealhulgas peab strateegia osutama vajadusel ka valdkondlike arengukavade vajadusele. Peamine eesmärk peab olema riigi huvide defineerimine maapõue kasutamisel ja uuringutel ning prioriteetsed arengusuunad nende huvide tagamisel.

Otsus

- **Maapõue strateegia koostatakse poliitika põhialustena (maapõue poliitika põhialused).**

3. Maapõue strateegia eesmärk ja ulatus

Toimus arutelu maapõue strateegia eesmärgi ja ulatuse teemal. Toodi esile vajadust ministeeriumite üleseks koostööks maapõue valdkonna arendamisel. Töörühmas esile toodud peamised mõtted olid järgmised:

- strateegia kujundamiseks tuleb koondada olemasolev kompetents ja info. Suuremas osas uusi uuringuid vaja ei ole. Tuleviku maavarade osas võib siiski olla vajalik täiendav uurimistöõ;
- maapõue valdkonda tuleb kindlasti vaadata laiemalt, mitte ainult maavarade kontekstis;
- vajalik on sõnastada maapõue uurimise ja kasutamise riiklikud eesmärgid. Vaja on riiklikku initsiatiivi maapõue uuringute läbiviimisel. Riigi huvi on suurendada oma teadmisi kõigi maavarade osas;
- vajalik on analüüsida valitsussektori tagatust kompetentsidega ning nende täiendamise ja/või ümberstruktureerimise vajadust, ulatust ja võimalusi. (Protokollile on lisatud KeMi haldusala maapõue valdkonnas riigile pandud funktsioonide skeem, mis näitlikustab valdkonna keerukust ja seoseid, millega võimalike muudatuste tegemisel peab arvestama);
- vajalik on lahendada küsimus, kuidas kasutada maavarasid sotsiaalmajanduslikult kõige mõistlikumalt. Maapõue ressursside haldamisel on vajalik majanduslik vaade, mis praegu puudub. Riik peaks tagama majanduse nõudluse rahuldamiseks vajalikud maavarad;
- maapõue strateegia eesmärk võiks olla: Riigi eesmärkide ja huvide defineerimine maapõue uurimisel ja kasutamisel.

Otsus

- **Maapõue strateegia ülesanne on Riigi eesmärkide ja huvide defineerimine maapõue uurimisel ja kasutamisel arvestades keskkonna, majanduslike ja sotsiaalseid aspekte.**

4. Töökorraldus, kaasamine ja ajakava

Maris Saarsalu andis ülevaate töökorraldusest.

- Töökorralduse osas on viide juba ka käskkirja eelnõus, mille kohaselt on töörühma põhiliseks töövormiks töörühma esimehe algatusel kokku kutsutud nõupidamine, samuti teabevahetus e-posti ja teiste sidevahendite kaudu.
- Nõupidamistel toimunud arutelu kokkuvõtte, erinevad seisukohad ja tulemused protokollitakse. Otsused võetakse vastu konsensuslikult või häälteenamusega, mis võib toimuda ka elektrooniliselt.
- Koosolekud lindistatakse. Protokollis kajastatakse üksnes arutelu teema, otsus ja eriarvamus. Ettepaneku koostamiseks kavandame maksimaalselt 3 koosolekut, ülejäänud osas tegutseme e-maili teel.

Otsus

- Hiljemalt 29.06 ootame kirjalikke ettepanekuid ettepaneku eelnõule.
- Järgmine koosolek toimub 29.07 kl 13.00. KeM saadab vastavalt esitatud ettepanekutele täiendatud ettepaneku eelnõu tutvumiseks 15.07. Oodatud on ettepanekud ka töörühma käskkirja kohta.

Maris Saarsalu andis ülevaate kaasamisest ja ajakavast.

Kaasamise vorm, huvigrupid ja kaasamisplaan kooskõlastatakse töörühmaga. Vabariigi Valitsusele tuleb esitada maapõue strateegia koostamise ettepanek nov 2015. Strateegia koostamise tähtaeg määratakse VV strateegia koostamise heakskiitmise otsuses. Lõplik dokument peab valmima hiljemalt 2017 aasta lõpuks.

Arutlusele tuli KSH vajadus seoses dokumendi koostamisega.

Otsus

- KSH vajaduse üle otsustame pärast strateegia ettepaneku eelnõu koostamist.

5. Olulised lahendamist vajavad küsimused

Toimus arutelu olulisemate lahendamist vajavate küsimuste teemal. Töörühmas esile toodud peamised mõtted olid järgmised:

- maapõue uurimine tuleks võtta riigi kontrolli alla, et saaksime ettevõtetele müüa olemasolevat maavara;
- uuringute tegemise puhul ei ole oluline mitte vastavate struktuuride puudumine, vaid raha puudumine. Raha uuringuteks võiks tulla laekuvast ressursitasust;
- Riik peaks võtma initsiatiivi uue teadmise hankimiseks tehtavate uuringute puhul. Maavarade kasutamiseks tehtavad uuringud võiks endiselt jääda kaevandajate ülesandeks.

Reet Roosalu andis ülevaate geoloogilisest kaardistamisest.

Toimus arutelu geoloogilise kaardistamise teemal. Leiti, et vastava otsuse tegemisel on võimalik suunata geoloogilist kaardistamist ka vaid maavarade otsingu tegemisele, kuid pakutav info oleks siis piiratum. Geoloogiline kaardistamine ei saa anda infot sellise detailsusega, et leitud maavarasid saaks kohe kaevandama hakata (vajalikud täiendavad uuringud). Maapõue ressursside kohta ei saa uut infot geoloogilisest kaardistamisest. Geoloogilise kaardistamise väljund on tagasihoidlik. Perspektiivse maavara otsimise puhul

vajalik alustada taustainfo koondamisest, mitte minna massiliselt puurima. Uuringu suunamisel oleks oluline lähtuda objektiivsetest asjaoludest, mitte inimeste vahelistest suhetest vms. (Ettekanne on lisatud protokollile.)

Jätkus arutelu olulisemate lahendamist vajavate küsimuste teemal nagu:

- strateegia peaks andma suuna, mida uurida tasuks;
- strateegia peab andma vastuse, kuidas tõsta teadlikkust maapõue teemal ja infot ka riigist välja müüa;
- looduskaitse vs maapõu on oluline diskussiooni koht. Riik peab defineerima tasakaalupunkti nende vahel;
- diskussioon peaks toimuma ruumilise planeerimise kontekstis. Riik peaks näitama, milline on eelistus maakasutuse osas sh maavarade kasutamise osas. Maavarade kasutuselevõtmine võiks vähemalt mingis osas toimuda läbi ruumilise planeerimise. Austrias on olemas selline planeering.
- puursüdamike hoidmine. Hoitakse 5 kohas. Keskkonnaministeeriumi seisukoht on, et parim puursüdamike hoiustamise koht on Särghaua ja Eestisse ei ole mõistlik luua mitmeid erinevaid kohti puursüdamike hoidmiseks. Töögrupis oli selles küsimuses erinevaid arvamusi. Sel teemal on vajalikud täiendavad arutelud.

Otsuseid ei tehtud

/allkirjastatud digitaalselt/

Tiit Kaasik